

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kulcsár István pártfogó ügyvéd (**cím**) által képviselt kk. felperes neve(felperes címe) felperesnek, az Isépy Ügyvédi Iroda (**cím**, ügyintéző: dr. Mydloné dr. Isépy Eszter ügyvéd) által képviselt **I. rendű alperes neve** (I.rendű alperes címe) I. rendű, a Berényi és Társai Ügyvédi Iroda (**cím**, ügyintéző: dr. Solymár Károly ügyvéd) által képviselt **II. rendű alperes neve** (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. december 20. napján meghozott 20.P.20.213/2016/35. számú ítélete ellen a felperes részéről 37. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 63.500 (Hatvanháromezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget. A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díjának viselésére az állam köteles.

A le nem rótt 160.000 (Százhatvanezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

n d o k o l á s

A kiskorú felperes 2010. szeptember 1. napján kezdte meg az általános iskolai tanulmányait a **Sz. Általános Iskola és Gimnáziumban**, amelynek fenntartója az I. rendű alperes. A beiratkozás időpontjáig az iskolaérettségről nem készült el a végleges állásfoglalás. A felperes sajátos nevelési igénye miatt az integrált oktatása nem vezetett eredményre, ezért 2010. novembertől a felperest édesanyja nem hordta iskolába. A ... Bizottság 2011. január 10. napján készült szakvéleménye szerint a felperes gyermekkori autizmusa miatt sajátos nevelési igényű különleges gondozásra jogosult, integráltan nevelhető lenne, de a jegyző által megadott jegyzékben a jelenlegi iskolája nem szerepel, a kerületben nincs egyetlen autista gyermekeket fogadó iskola sem. Kijelölte a gyermek számára a **Sz. Általános Iskolát**, kérte a jegyzőt, hogy teremtsen meg a gyermek oktatásához, fejlesztéséhez szükséges feltételeket felperes jelenlegi iskolájában, ezen időpontig a felperes különleges gondozásáról a kijelölt **Sz. Általános Iskola** gondoskodik. Javasolta, hogy a felperes tanulmányi kötelezettségének magántanulóként tegyen eleget. Meghatározta a fejlesztési javaslatot. A felperes törvényes képviselője a szakértői vizsgálatral szemben felülvizsgálat iránti kérelmet nem terjesztett elő, azzal egyetértett.

A felperes édesanyja, a nevelési tanácsadó és az iskola között a tanuló megfelelő gondozásának kialakítása érdekében tárgyalások folytak, mert a **Sz. Általános Iskola** az alapító okirat szerint sem

biztosított oktatást autista gyermeknek, a sajátos nevelési igénynek megfelelő oktatás feltételeit utóbb kellett megteremteni. 2011. március 16. napján megállapodott felperes törvényes képviselője, két iskola, valamint a nevelési tanácsadó arról, hogy a **K.** Szakszolgálat részéről heti öt órában a felperes fejlesztését gyógypedagógiai tanár végzi, míg a **Sz.** Általános Iskola rendszeresen konzultál a nevelési tanácsadó szakemberével. A nevelési tanácsadó részéről pedig heti egy alkalommal fejlesztő gyógypedagógus került biztosításra. 2011. március 22. napján a felperes magántanulói jogviszony engedélyezése iránti kérelmet terjesztett elő, mert a mulasztott órák száma miatt tankötelezettségét már csak ekként tudta teljesíteni. A felperes 2010/2011. tanévet iskola-előkészítőként fejezte be.

2011. szeptembertől a felperes továbbra is a **Sz.** Általános Iskola tanulójaként kezdte meg a tanévet, magántanulói státuszban. Az I. rendű alperes képviselő-testülete 2011. október 13-án meghozott önkormányzati határozatával az iskola alapító okiratát módosította, amely lehetővé tette évfolyamonként egy autista gyermek oktatását az intézményben. 2011. december 19-től gyógypedagógus foglalkozott a felperessel heti kétszer négy órában, az első osztályt magántanulóként végezte el.

2012 márciusában az iskola jelezte, hogy felperes nem tud a többségi tanterv alapján tanulni, a szükséges kultúrtechnikákat nem tudta elsajátítani, a szociális integrációs cél nem valósult meg, kérte a szakértői vélemény felülvizsgálatát. A ... Bizottság 2012. szeptember 17. napján elkészült szakértői véleménye szerint felperes sajátos nevelési igényű, különleges bánásmódot, kiemelt figyelmet igényel. A fogyatékosági típusának megfelelő nevelési intézményben külön nevelését javasolták, tankötelezettségét kizárólag iskolába járással teljesítheti. A gyermek számára kijelölte a **Sz.** Diákotthont, a gondozás kezdetét 2012. szeptember 17. napjában jelölte meg. Felperes ezen időponttól a **Sz.** Diákotthon, Gyermekotthon tanulója.

Felperes törvényes képviselője 2012. évben az Alapvető Jogok Biztosához fordult állásfoglalás érdekében. Az Alapvető Jogok Biztosa .../2012. számú 2013. április 27. napján elkészült jelentésében rögzítette, hogy a ... Önkormányzatának Jegyzője azzal, hogy 2011 februárjától 2012 szeptemberéig nem biztosította a panaszos integráltan nevelhető autizmussal élő gyermeke állapotának megfelelő iskolai ellátását, visszasságot okozott a gyermek megfelelő testi, szellemi, erkölcsi fejlődése biztosítását szolgáló állami gondoskodáshoz és védelemhez, valamint a művelődéshez, tisztességes eljáráshoz való jogával összefüggésben, de mulasztása alkalmas az esélyegyenlőség előmozdítása követelményének megsértésére is. Mivel a 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet értelmében az intézményi jegyzék összeállítása a járási hivatal, az abban nem szereplő iskola kijelölése a tankerületi igazgató hatáskörébe került, érdemi intézkedést nem tett.

Felperes keresetében I. és II. rendű alpereseket 2.000.000 forint nem vagyoni kár és 2010. október 24. napjától a kifizetés napjáig számított törvényes mértékű késedelmi kamat egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni. Keresete jogalapjaként a Ptk. 339. § (1) bekezdését, 348. §(1) bekezdését, 349. §(1) bekezdését, 348. § (1) bekezdését, 355. § (1) bekezdését, 349. § (1) bekezdését jelölte meg. Kifejtette, hogy a felperest az alperesek magatartása folytán két évig tartó bizonytalan helyzet nagyon megviselte, a fejlődésében lelkileg visszaesett, nehezebben kezelhető lett, nem lehetett neki megmagyarázni, hogy miért nem járhat iskolába. Ezzel a testi épséghez, egészséghez való joga is sérült. Felhívta az Alkotmány 70/D. § (1) bekezdését. Igazságügyi orvosszakértő bevonását kérte a perbe, emellett tanúbizonyítást ajánlott fel. I. rendű alperes jogellenes magatartását abban jelölte meg, hogy az 1993. évi LXXIX. törvény 86. §-a ellenére nem gondoskodott arról, hogy az általa fenntartott intézmények között legyen olyan, amely a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók integrált ellátását is képes biztosítani. Még a kijelölt iskola alapító okiratának módosítását követően sem tette lehetővé a felperes integrált oktatását. A felperes közösségbe nem járhatott, tanulmányait csak magántanulói viszonyban folytathatta. Az I. rendű

alperes nem biztosította az általa fenntartott intézményben a felperes szükségleteinek megfelelő eszközök alkalmazását. Álláspontja szerint I. rendű alperesnek megfelelő tanárt kellett volna biztosítania, nem alkalmazta a V. intézmény által javasolt ... kártyát a gyermek napirendjének betartására. A szülő kéréseit nem teljesítették. Álláspontja szerint ennek következtében alakult ki az a helyzet, hogy a gyermeket a félév végén ön- és közveszélyesnek nyilvánították, az iskola felvette az államtól járó normatív támogatást és ennek megemelt díját is. Sérelmezte, hogy a gyermek heti 5 órás foglalkoztatása nem nevezhető oktatásnak, nevelésnek, kifogásolta, hogy 2011 decemberétől a gyermeknek csupán a fejlesztése történt meg, az oktatása azonban nem.

A II. rendű alperes nem tájékoztatta a Szakértői Bizottságot arról, hogy melyik az az intézmény, amelyik rendelkezik a sajátos nevelési igényű gyermek különleges gondozásának ellátásához szükséges feltételekkel. Nem gondoskodott arról, hogy ilyen kijelölésre kerüljön.

A rendes jogorvoslati eszközök kimerítése kapcsán hangsúlyozta, hogy a szakértői véleménnyel kapcsolatos felülvizsgálatot azért nem kérte, mert a szakértő véleményét nem sérelmezte. A jogsértés tekintetében felhívta a 2/2005. (III. 1.) OM rendeletet, amely meghatározza azon feltételeket, amelyeket az oktatási intézménynek a feladata ellátása során érvényesítenie kell. A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 8. § (3) bekezdése szerint a tanterv kialakítása során az irányelvben foglaltakat érvényre kell juttatni és alkalmazni is kell. Hivatkozott e törvény 121. § 28.) pontjára. Kérte továbbá I. rendű alperest kötelezni arra, hogy a jogsértés idején hatályos tantervet csatolja.

A II. rendű alperes elmulasztotta a 4/2010. (I.19.) OKM rendelet 16. § (1) bekezdésének alkalmazását, a kötelező felvételt ellátó nevelési-oktatási intézmény kijelölését. Felhívta az 1993. évi LXXIX. törvény 30. § (1), (2), (3) bekezdését, 86. § (1), (2) bekezdését, 91. § (4) bekezdés e) pontját, 121. § (1) bekezdés 29. a) és b) pontját, 4/2010. (I.19.) OKM rendelet 13. § (1), (2) és (3) bekezdését, a 15/2013. (II.26.) IM rendelet 16. § (1), (2), (3) bekezdés a)-b) pontját, 19. § (1) bekezdés a)-b) pontját, 20. § (1) bekezdését, hivatkozott a 2004. évi CXL. törvény 1. § (1)-(2) bekezdésére, 2. § (1), (2) bekezdésére, 4. § (1), (2) bekezdésére. Sérelmezte, hogy miközben 2011. október 13-án megtörtént az önkormányzati határozat által az iskola alapító okiratának a módosítása a sajátos nevelési igényű gyermekek céljából, ennek ellenére csak 2011. december 19-én volt az első magántanulói fejlesztési foglalkoztatás. A tanév megkezdésétől eltelt több, mint három hónap alatt a felperes teljesen ellátatlan volt. Kifejtette, hogy a 2011. márciusban aláírt szülői megállapodás tartalmilag ellentmond a törvényben leírtaknak, és az iskola az ebben vállalt kötelezettségét sem teljesítette. 2011 szeptemberétől ellátatlan volt a gyermek 2011. december 19-ig, majd 2012. szeptember 1-jétől 17-ig.

I. és II. rendű alperesek a kereset elutasítását, felperes perköltségben marasztalását kérték. Álláspontjuk szerint a felperes keresete megalapozatlan, alperesek jogszabálysértést nem követtek el, mindent megtettek a felperes oktatásának, fejlesztésének biztosítása érdekében.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 127.000 forint perköltséget, továbbá 15 nap alatt II. rendű alperesnek 127.000 forint perköltséget. A le nem rótt 120.000 forint eljárási illetékről akként rendelkezett, hogy az az állam terhén marad.

A kereset elbírálásánál felhívta az Alkotmány 70/D. § (1) bekezdését, a Ptk. 76. §-át, 84. § (1) bekezdés e) pontját, a Ptk. 339. § (1) bekezdését, 348. § (1) bekezdését, 349. §-át, az 1993. évi LXXIX. törvény 30. §-át, részletesen idézte a (2) és (3) bekezdés rendelkezéseit.

A felperes igényjogosultságának kezdetét a szakértői vélemény 2011. január 10-i időpontjában határozta meg. A felperes **.. kerületi** lakos, ezért a közoktatási törvény 86. § (1) és (2) bekezdése értelmében I. rendű alperes feladata a sajátos nevelési igényű gyermek és tanuló ellátása. A Sz. Általános Iskola a 2010/2011. tanévben gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban nem vett részt,

erre kijelölt intézmény a kerületben nem volt. Ennek ellenére 2011 márciusától a felperes ellátásában gyógypedagógus vett részt. A közoktatási törvényben megfogalmazott kötelezettség az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem jelent olyan kötelezettséget, hogy I. rendű alperes minden egyes sajátos nevelési igény kielégítéséhez egy-egy intézményt vagy megfelelő számú szakembert tartson fenn. Ugyanakkor, ha maga az igény már felmerült, azt követően mindent meg kell tennie, ami az adott helyzetben általában elvárható ahhoz, hogy a törvényben írt feladatot ellássa. A perbeli esetben 2011. január 10. napján került megállapításra a felperes speciális nevelési igénye. 2011. január 16. napján a felperes helyzetének megoldása céljából megállapodás aláírását tervezték, erre azonban a felperesi törvényes képviselő távolléte miatt nem került sor, amely az alpereseknek nem felróható. Az, hogy 2011. március 16-án az alperesek és a felperes törvényes képviselője megállapodást írtak alá, nyilvánvalóan nem veszélyezteti a felperes oktatását. A megállapodás kifejezetten a fejlesztés, oktatás biztosítására jött létre a **K.** Általános Iskolában. 2011. december 19-től pedig magában a **Sz.** Általános Iskolában gyógypedagógus foglalkozott a felperessel. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint ekként a gyógypedagógus biztosítva volt az oktatáshoz.

Lényegesnek tartotta az ügy megítélése szempontjából azt, hogy 2011. január 10-én kelt szakvélemény a felperes magántanulói státuszát javasolja. A felperes hozzájárult ahhoz, hogy magántanulói státuszban vegyék fel, az iskolába járás hiánya nem tekinthető jogellenesnek, a felperes kérésén alapult, másrészt szakvélemény is ezt javasolta. Az, hogy ebből a felperest valamilyen fejlesztési hátrány érte, alperesek terhére nem róható. Ettől eltérő véleményt a felülvizsgálati szakvélemény tartalmazott 2012. szeptember 17-én. Ez az előírás, tehát 2012. szeptember 17-től tartalmazott megállapításokat. Azonban az oktatást biztosító intézményi fenntartót ezen kötelezettségek a szakvélemény elkészítésének időpontjától terhelték. Erre az időpontra pedig a felperes törvényes képviselője és a szakértői bizottság megtalálta a felperes számára a **Sz.** Általános Iskolát. Felperes előadta, hogy **Sz.** sem speciálisan autistákat foglalkoztató oktató intézmény, a felperes első ottani osztályfőnöke sem rendelkezett speciális képesítéssel, itt felperes mégis jól érzi magát.

II. rendű alperes a felperes törvényes képviselőjének két alkalommal is küldött listát a választható iskolákról, a tájékoztatási kötelezettség elmulasztását nem tartotta megalapozottnak, önmagában a határidő elmulasztása nem alapoz meg kártérítési felelősséget.

Az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a felperes igényjogosultságának megállapítását követő időszakban az alperesek úgy jártak el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Egyeztetéseket folytattak, gyógypedagógust biztosítottak a felperesnek, 2011. március 16-án megállapodást hoztak létre, melynek értelmében első lépésként a felperes visszazoktatását tűzték ki célul az osztályközösségbe és voltak a szocializációt segítő közös programok az osztállyal. A felperes törvényes képviselője a szakvéleményt elfogadta, felülvizsgálatot nem kért, így elfogadta az első szakvélemény alapján azt a javaslatot, hogy a felperes magántanulóként vegyen részt az oktatásban. Ezzel megalapozatlanná tette a felperes igényét, a felperes a rendes jogorvoslat lehetőségét nem merítette ki.

A szakértő megállapítása szerint felperes integráltan nevelhető, azonban javaslata szerint magántanulóként vegyen részt az oktatásban. Az a körülmény, hogy autizmussal élő gyermekek számára fenntartott speciális iskola helyhiány vagy tanulásbeli lemaradás miatt nem tudta fogadni a felperest, az alperesek magatartásával nem áll összefüggésben. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint mivel a felperes jogszabálysértést bizonyítani nem tudott, másrészt az alperesek úgy jártak el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, így a kimentés körében a felelősség alól magukat alperesek mentesítették. Az, hogy a törvény előírásait milyen szakmai színvonalon teljesítették alperesek, nem alapozza meg a polgári jogi felelősséget. Az alperesek tudomással bírtak arról, hogy a felperes törvényes képviselője folyamatosan keres egy megfelelőbb intézményt. Mivel a közoktatási törvény értelmében a tanintézményt a szülő választja meg, ehhez a felperes törvényes képviselőjének joga volt. Erre az alperesek is figyelemmel lehettek. Másrészt pedig a felperes nem

bizonyította, hogy a 2011/2012. tanévre miért kérte ismételt magántanulói státuszba vételt akkor, amikor októberben az I. rendű alperes módosította az iskola alapító okiratát, ezzel alkalmassá vált az autizmussal élő gyermekek fogadására. Az oktatás egyes szakmai hiányosságai nem tekinthetők jogellenesnek, polgári jogi felelősséget nem alapoznak meg. A felperes nem bizonyította azt, hogy fejlődésének elmaradása az alperesek magatartásának következménye, amely olyan sérelmet okozott, ami életére kihatással volt. Miután a bíróság jogalapjában találta megalapozatlannak a felperes nem vagyoni kártérítés iránti igényét, a további bizonyítást mellőzte, és a felperes keresetét elutasította. A jogalap igazolásaként az ombudsmani jelentést sem fogadta el, mert az csupán annyi megállapítást tett, hogy a jegyző mulasztása visszásságokat okozott. A polgári jogi kártérítési felelősség megállapításához ez azonban nem elegendő. Az ombudsman nem annak a jognak a kapcsán állapította meg a visszásságot, amelyre a felperes a keresetét alapította. Erre tekintettel a felperes keresetét elutasította, felperest alperesek részére perköltség fizetésére kötelezte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést. Ebben azt indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg és a Pp. 253. § (2) bekezdése, továbbá a Ptk. 349. §-a alapján kötelezze az alpereseket egyetemlegesen 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és ezen összeg után a Ptk. 301. § (1) bekezdés szerinti késedelmi kamat 2011. január 10. napjától a követelés megfizetéséig terjedő időtartamra történő megfizetésére. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást nem megfelelően állapította meg, jogi következtetései is tévesek. Az alperesek nem teremtették meg a megfelelő feltételét annak, hogy a felperes, mint ép intellektusú autista gyermek integráltan nevelhető legyen a 2010/2011., 2011/2012. tanévekben. Ezen időszakban a felperes oktatásban nem részesült, csak fejlesztést kapott. Az alperesek a felperes oktatásához szükséges intézkedéseket nem, vagy csak késedelmesen tették meg, így a felperes személyiségi jogait megsértették azzal, hogy az Alkotmány 67. § (1) bekezdésében biztosított megfelelő testi, szellemi, erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz, valamint a 70/F. §-ában biztosított művelődéshez való alapjogait nem biztosították számára, ezzel nem vagyoni kárt okoztak. Az I. rendű alperes a Sz. Általános Iskola és Gimnázium alapító okiratát 2011. október 13-án módosította. Ezzel a döntéssel tette lehetővé az I. rendű alperes azt, hogy a felperes speciális képzésére sor kerülhessen a 2011. január 10-én kelt szakértői véleménynek megfelelően integrált oktatás keretében. Az I. rendű alperes a mulasztásban megvalósuló jogsértését - csak 10 hónap után hozta meg a döntését - nem tudta kimenteni a peres eljárás során. Az alperesek azon hivatkozása, hogy 2011. január 16-án, vasárnapra egyeztetést hívtak össze, nem felel meg a valóságnak, a szakvéleményt 2011. január 27-én küldték meg az érintetteknek postán. Ebből adódóan a felperes törvényes képviselője mulasztása fel sem merülhet. A valós és tényleges egyeztetésre, megállapodás aláírására 2011. március 16-án került sor, mivel az alperesek csak erre az időpontra készítettek elő megállapodás tervezetet. Ebben az esetben is megjelent két hónapos mulasztás, amiért a felperes törvényes képviselője nem tehető felelőssé. A megállapodás ellenére a felperes 2011. december 19-ig ellátatlan volt, utána csak fejlesztést kapott, oktatásban nem részesült. A per anyagává tett ombudsmani jelentésből is egyértelműen megállapítható az alperesek mulasztása. Ezt az elsőfokú bíróság megfelelő indok nélkül hagyta figyelmen kívül.

I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében azt indítványozta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a Fővárosi Ítéletábla hagyja helyben, a felperest marasztalja a perköltségben. A Pp. 206. § (1) bekezdéseinek megfelelően döntött az elsőfokú bíróság a tényállás megállapításáról. A per anyagából megállapíthatóan a bíróság a 2015. decemberben indult eljárás során több tárgyalást tartott, minden tárgyaláson részletesen meghallgatta a felperes képviselőjét és a tényállást ennek megfelelően a felperesi képviselő előadása és az általa tett bizonyítási indítvány alapján beszerzett bizonyítékok egybevetése alapján helyesen állapította meg. A felperes fellebbezésében nem adta indokát annak, hogy mennyiben téves a tényállás megállapítása és így mennyiben téves a levont jogi következtetés. Az ítélet pontosan tartalmazza a felperes keresetváltoztatásait és jogszabályi

hivatkozásait. A 2015-ben indult eljárás során a bíróság legalább hat tárgyalást tartott, ahol mindig részletesen meghallgatta a felperes képviselőjét, ennek megfelelően az ítélet is részletesen tartalmazza a felperesi előadásokat. Ezért az ítélet helyesen állapította meg a tényállást és arra is helyesen következtetett, hogy a kereset megalapozatlan. Az ítélet indokolása helyesen tartalmazza, hogy az alperesek részéről mulasztás nem volt, mert minden szükséges intézkedést megtettek a felperes megfelelő oktatásának érdekében.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálása érdekében szükséges bizonyítást lefolytatta, a Fővárosi Ítéltábla végső soron érdemi döntésével is egyetértett. A felperes fellebbezési érvelésével összefüggésben az alábbiakra mutat rá.

A 2011. december 31. napjáig hatályos Alkotmány 70/A. § (1) bekezdés szerint a Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármilyen megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallási, politikai vagy más vélemény nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül. A 70/F. § (1) bekezdés szerint a Magyar Köztársaság biztosítja az állampolgárok számára a művelődéshez való jogot. A (2) bekezdés szerint a Magyar Köztársaság ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező általános iskolával, képességei alapján mindenki számára hozzáférhető közép- és felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők anyagi támogatásával valósítja meg.

A 2012. január 1. napjától hatályban lévő Alaptörvény XI. cikk (1) bekezdése szerint minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez. A (2) bekezdése szerint Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja. A XV. cikk (2) bekezdés szerint Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. A (4) bekezdés szerint Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti. A XVI. cikk (1) bekezdése szerint minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. A (2) bekezdés szerint a szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést.

A fentiek alapján nem vonható kétségbe, hogy mind az Alkotmány, mind az Alaptörvény a személyiség kibontakoztatásának egyik alapvető feltételeként valamennyi magyar állampolgár jogát elismeri a műveltség megszerzéséhez, ennek sérelme alapot adhat a Ptk. 76. §-án keresztül a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja szerint nem vagyoni kártérítés követelésére a polgári jogi felelősség szabályai szerint.

A felperes az I. és II. rendű alperes kártérítési felelősségét a Ptk. 349. § (1) bekezdés alapján fennálló kárfelelősségi formára alapította, I. és II. rendű alperesek felelősségét az elsőfokú bíróság ezen jogszabályi rendelkezés alapján bírálta el.

Az I. rendű alperes magatartásával összefüggésben az ítéltábla álláspontja a következő.

A Kúria PK 42. számú állásfoglalás szerint államigazgatási jogkörben okozott kárnak csak az államigazgatási jellegű, tehát közhatalom gyakorlása során kifejtett szervező-intézkedő tevékenységgel, illetőleg ennek elmulasztásával okozott kárt kell tekinteni. Nem az eljáró szerv

minősége, hanem a konkrét tevékenység alapján kell megállapítani azt, hogy államigazgatási tevékenységről van-e szó. Önmagában az, hogy a kár államigazgatási tevékenységet kifejtő szervnek vagy alkalmazottjának, illetőleg tagjának ténykedése vagy mulasztása folytán keletkezett, még nem vezethet a Ptk. 349. §-ában foglalt rendelkezések alkalmazására. Államigazgatási jogkörben okozott kár határozathozatallal, intézkedéssel, illetve ezek elmulasztásával valósítható meg. E magatartások alapja azonban minden esetben hatósági hatáskört megállapító jogszabályi rendelkezésen alapuló intézkedési kötelezettség, vagy annak teljesítése (elmulasztása) során tanúsított magatartás. Közhatalmi jellegű jogviszonynak csak az tekinthető, amelyben a közigazgatási szerv a jogszabályban meghatározott hatáskörében és illetékességi területén eljárva az államot irányító központi kormányzati hatalom érvényesítése érdekében az annak végrehajtásaként kiadott jogszabályi rendelkezéseket egyedi hatósági aktus keretében alkalmazza, amely hatósági aktusok jogorvoslattal támadhatóak. I. rendű alperes a közoktatás feladatainak ellátásakor nem gyakorol közhatalmat, nem hoz megtámadható határozatokat, illetve ezzel kapcsolatos hatósági eljárást sem folytatott le, ami egy közhatalmi jogviszony elsődleges jellemzője lenne. Az 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatás biztosítása terén olyan közjogi jogviszonyt létesít, amely kötelezi ugyan az önkormányzatokat a felsorolt feladatok megfelelő ellátására, de - jogszabályi rendelkezés hiányában - nem teszi lehetővé annak bírósági úton történő kikényszeríthetőségét. Ebből következően az e körbe tartozó konkrét feladat ellátása során általa okozott kár megtérítésére I. rendű alperes csak a kártérítés Ptk. 339. §-ában foglalt általános szabályai szerint kötelezhető. Szükségtelen ekként annak fejtegetése, hogy a felperes a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette vagy sem, mert a Ptk. 339. § (1) bekezdés a kártérítési felelősség fennállása elé ilyen jogszabályi feltételt nem állít.

A Ptk. 339. § (1) bekezdés alapján, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Kétségtelen, hogy az 1993. évi LXXIX. törvény 86. § (1) bekezdés szerint I. rendű alperes köteles gondoskodni az általános iskolai oktatásról, amely a (2) bekezdés szerint magában foglalja a a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók ellátását is, amennyiben azok a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhetőek, oktathatóak. Ehhez a törvény 121. § (1) bekezdés 28.) pontjában felsorolt feltételek biztosítása szükséges. Nem vitatható, hogy I. rendű alperes az igényjogosultság megállapításának időpontjában a felperes számára az állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátást nem volt képes biztosítani, a jegyző tájékoztatása alapján I. rendű alperes által fenntartott autizmus zavarral élő gyermekeket fogadó iskola nem volt a területen. Nem vonható kétségbe, hogy I. rendű alperes a törvényi kötelezettségét nem teljesítette, a felperes sajátos nevelési igényéhez igazodó oktatást nem biztosította, ennek feltételei az igényjogosultság időpontjában egyetlen oktatási intézményben sem álltak fenn, ami egyértelműen az I. rendű alperes jogellenes mulasztása. Az I. rendű alperes azon erőfeszítései, hogy a felperes számára a szakértői véleménynek megfelelő oktatást biztosítsa, kizárólag a felróhatóság, a felelősség alóli kimentés körében értékelhetőek.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján helytállóan vont le azt a következtetést, hogy alperes 2011. január 10. napját követően úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Helytállóan tette mérlegelés tárgyává, hogy a felperes igényjogosultsága a tanév közben, 2011. január 10. napján keletkezett. A ... Bizottság csak ebben az időpontban határozta meg a felperes esetében a sajátos nevelési igény tényét, az integráltan nevelhetőséget, továbbá a fejlesztési javaslatot. Kétségtelen, hogy I. rendű alperes csak a 387/2011. (X.13.) számú határozatával módosította a Sz. Általános Iskola és Gimnázium alapító okiratát. 2011. március 16. napján azonban

felperes, a **K.** Szakszolgálat, a **Sz.** Általános Iskola és Gimnázium továbbá **B.** Nevelési Tanácsadó között megállapodás keretében igyekezett I. rendű alperes a felperes sajátos nevelési igényét biztosítani. A felperes 20.P.20.213/2016/34. számú tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozata alapján tényként fogadható el az is, hogy ha nem is 2011. január 16-án, de 2011. március 16-át megelőző időpontban a megállapodás a felperes akadályoztatottsága miatt nem jött létre. 2011. márciustól a felperes tanulmányi kötelezettségét az igazolatlan távollét miatt már kizárólag magántanulóként teljesíthette, felperes 2011. március 22. napján magántanulói státusz engedélyezése iránti kérelmet terjesztett elő, ami az .../10-11. számú szakértői vélemény javaslatának megfelelt. 2011 márciusától a felperessel gyógypedagógus foglalkozott, kezdetben az osztálytársaival egy teremben, később a **K.** Iskola épületében, a 2010/2011. tanévet iskola-előkészítőként végezte el. A 2011/2012. tanévet a felperes magántanulói státuszban kezdte meg. Nem vitás, hogy felperessel 2011. december 19-től foglalkozott gyógypedagógus, ezen időpontig ellátatlan volt. Felperes nyilatkozata szerint azonban az első osztályt 2011/2012. évben I. rendű alperes intézményének oktatása keretében teljesítette, 2012 nyarán megkapta a bizonyítványt (20.P.20.213/2016/9.), nem vonható le ezért a fellebbezésben megfogalmazott azon következtetés, hogy a felperes oktatásban egyáltalán nem részesült. 2012. márciusban I. rendű alperes jelezte, hogy felperes a többségi tanrend alapján képtelen haladni, 2012. szeptember 17. napján elkészült a szakértői vélemény (.../12-13), ami alapján a felperes a **Sz.** Diákotthon és Gyermekotthon tanulója.

I. rendű alperes magatartásával összefüggésben ezért helyesen vonta le az elsőfokú bíróság azt a következtetést, hogy jogellenes mulasztása kártérítési felelősséget nem alapoz meg, mert a felperes igényjogosultságának keletkezését követően úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, amely a felelősség alóli mentesüléséhez vezetett. Nem áll ezzel ellentétben az Alapvető Jogok Biztosának .../2012. számú jelentése sem, amely az „okozott visszasságot” megállapította. A jogellenes mulasztás ugyanis a kártérítési felelősség fennállásának szükségszerű, azonban nem kizárólagos feltétele.

II. rendű alperes jogellenes magatartását a felperes abban jelölte meg, hogy nem tájékoztatta a szakértői bizottságot arról, hogy mely intézmény rendelkezik a sajátos nevelési igényű gyermek ellátásához szükséges feltételekkel, nem gondoskodott ilyen intézmény kijelöléséről a feltételek megteremtéséről.

Az 1993. évi LXXIX. törvény 86. § (1) és (2) bekezdése nem II. rendű alperes, hanem a I. rendű alperes kötelezettségévé teszi többek között az általános iskolai nevelésről való gondoskodást, ami magában foglalja a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók ellátását, amennyiben azok a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhetőek. II. rendű alperes hatósági jogkörben megvalósított kötelezettségeit többek között a peres időszakban hatályban lévő 4/2010. (I. 19.) OKM rendelet szabályozza. A rendelet 13. § (3) bekezdése szerint a szakértői és rehabilitációs bizottság az intézmények fenntartói által megküldött adatok alapján úgynevezett intézményi jegyzéket készít. A 16. § (1) bekezdés szerint, ha az iskolai nevelés és oktatás a többi tanulóval iskolai osztályban azért nem szervezhető meg, mert az intézményi jegyzékben nincs megfelelő iskola, a szakértői rehabilitációs bizottság a szakvéleményét megküldi a tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kerületi önkormányzat jegyzőjének, a jegyző ezt követően intézkedik arról, hogy a tanuló kötelező felvételét ellátó nevelési-oktatási intézmény kijelölésre kerüljön, intézkedéséről 30 napon belül tájékoztatja a szakértői és rehabilitációs bizottságot.

Nem vitás, hogy 2011. januárban a felperes lakóhelyéül szolgáló kerületben nem volt olyan oktatási intézmény, amely a felperes sajátos nevelési igényének ellátására a szükséges feltételeket biztosítani tudta volna. Az erre egyébként feltételekkel nem rendelkező **Sz.** Általános Iskola és Gimnázium

kijelölésére ebből az okból került sor. A 2011. január 10. napján kelt szakértői véleményből kitűnően II. rendű alperes intézkedési kötelezettségének eleget tett, az intézmények adatait rendelkezésre bocsátotta. Az, hogy ezek között a felperes sajátos nevelési igényének megfelelő intézmény nem állt rendelkezésre, nem II. rendű alperes intézkedési kötelezettségének elmulasztásával, hanem I. rendű alperes jogellenes mulasztásával állt összefüggésben.

A fentiek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helytálló ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján a fenti indokok mellett helybenhagyta, a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján a pervesztes felperest másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte, amelynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdés alapján határozta meg. II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő, a tárgyaláson nem jelent meg, a másodfokú eljárás során perköltsége nem merült fel, ekként az ítéltábla a Pp. 78. § (2) bekezdés alapján a perköltség megállapítását mellőzte. A felperes az eljárás során személyes költségmentesség kedvezményében részesült, a le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. § alapján az állam viseli. A felperest képviselő pártfogó ügyvéd munkadíjának viseléséről a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 87. § (2) bekezdés alapján határozott.

Budapest, 2018. szeptember 18.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

Véghegy dr. Szabó Zsuzsanna s.k.
előadó bíró

dr. Hegedűs Mária s.k.
bíró